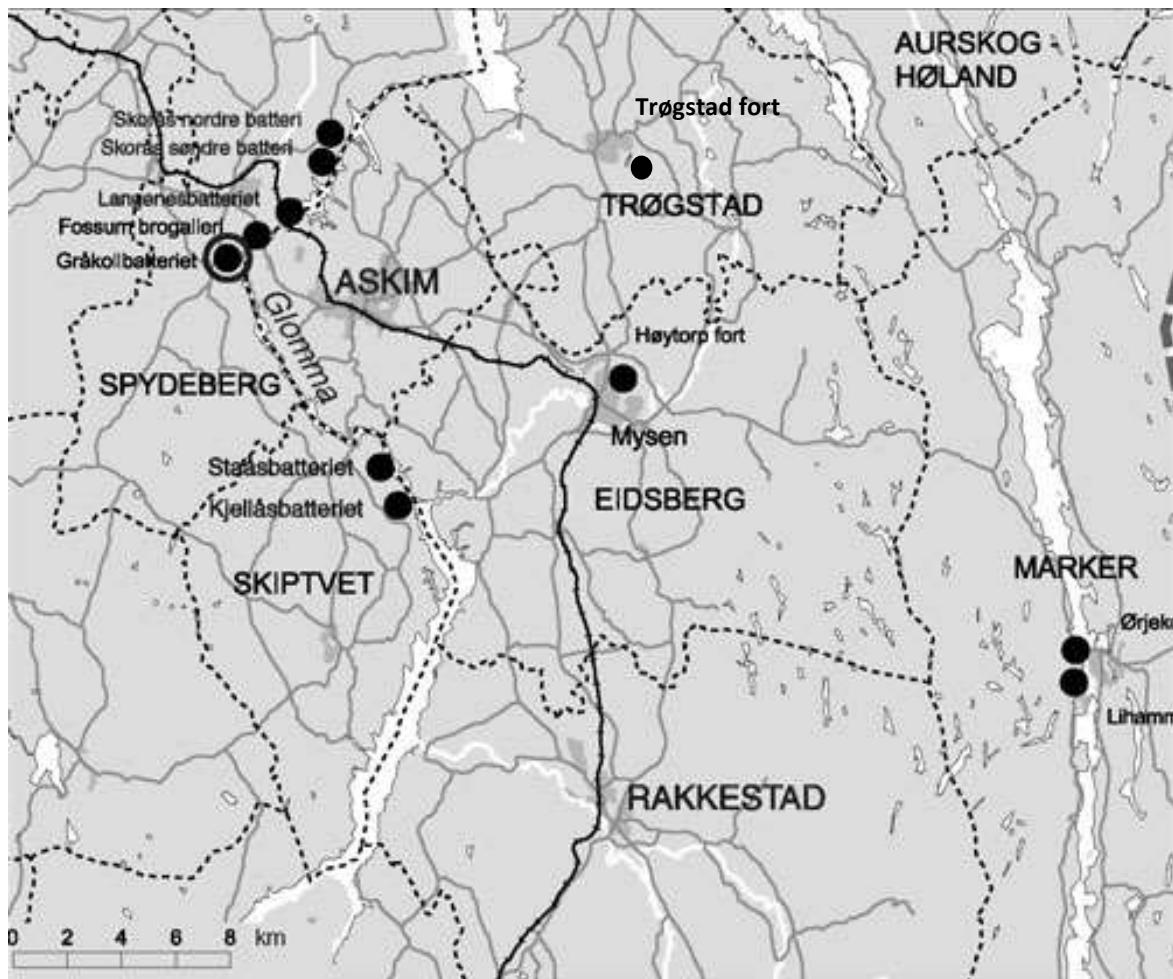

PROSJEKTSØKNAD – FORPROSJEKT

Plan for Fossumstrøkets befestninger med utredning av forsvarshistorisk informasjonscenter

Prosjektnavn: **FOSSUMSTRØKETS BEFESTNINGER**

Prosjektets formål:

- Plan(Forprosjekt) for Fossumstrøkets befestninger med utredning av forsvarshistorisk informasjonssenter. Det vektlegges de muligheter som ligger i 100 årsjubileene ved Høytorp Fort/Trøgstad Fort i 2015. Anlegg som finnes i Spydeberg, Skiptvet, Askim, Trøgstad og Eidsberg, Marker kommuner skal med i planen samt at informasjonssenteret også kan trekke veksler på Ole Kjærbus krigshistoriske samling i Hobøl, Galtebo Våpensamling i Spydeberg og Hjemmefrontmuseet i Rakkestad.

Resultatmål:

1. Utarbeide en samlet plan og mulighetsbeskrivelse for Fossumstrøkets befestninger med en bruksstrategi som inkluderer besøk, informasjon og vedlikehold av anleggene.
2. Utrede etablering av et informasjonssenter i Indre Østfold som på en helhetlig måte framstiller krigshistoriske kulturminner og den plass regionen har i landets politiske- og forsvarshistorie.

Ivaretagelse av horisontale kriterier:

Fylkesplanens prioriteringer:

Hovedmål

A: Levekår og Folkehelse

B: Verdiskaping

C: Miljø

Strategier

D:Kompetanseutvikling

E:Fortetting, byutvikling og vern

F:Transport og fysisk aktivitet

Kommentar til horisontale kriterier:

Gjennom prosjektet tilbys et betydelig kompetanseløft i forhold til kulturhistorie generelt og forsvarshistorie spesielt. Skoler, foreninger, næringsliv og kommuner vil kunne benytte resultatene fra prosjektet til undervisning, arrangementer, formidling til innbyggerne og til besøkende.

Området er rikt på krigshistoriske kulturminner fra 1700 tallets slag ved Onstadsund til 1814-kampene ved Langnes og videre til befestningene som ble anlagt i forbindelse med 1905 og unionsoppløsningen, blant annet ved etableringen av Høytorp Fort(1915), Trøgstad Fort(1912) med videre. Kampene ved Fossum Bru i april dagene 1940 er også en del av det samlede bildet. De krigshistoriske samlingene i Rakkestad, Spydeberg og Hobøl utfyller bildet med mange historiske detaljer. Utfordringen nå og som aldri har vært gjort tidligere, er å sette historiene inn en korrekt sammenheng og benytte de ulike elementene for å anskueliggjøre den rike kulturhistorien på en moderne, spennende og attraktiv måte.

Prosjektet vil også gjøre det mulig å bidra med verdiskaping på bakgrunn av den natur, kultur og historie som gjennom prosjektet anskueliggjøres på en ny og spennende måte. Prosjektet må sees på som et forprosjekt for senere investeringsprosjekter. Nå gjelder det i første omgang å skaffe en tydelig oversikt, og sette kulturminnene inn i en plan og i et informasjonskonsept.

I tråd med Fylkesplanen og Kulturminneplanen

Østfold fylkeskommunes Regionalplan Kultur 2010 – 2013 og Kulturminneplan for Østfold 2010 – 2022, har blant annet satt fokus på Høytorp fort, som er et av de sentrale anleggene:

Regionalplan Kultur – Handlingsdelen pkt. 5.2;

”Etablere informasjonssenter for historiske forsvarsverk og festninger. Samarbeid med vertskommunen. Oppdatering av tidligere utredning (februar 2000). Investerings og driftskostnader må utredes på nytt.”

Kulturminneplan for Østfold – Delmål 3 pkt. 3.2;

”Utvikle et informasjonssenter for formidling av temaer knyttet til forsvarsverk og forsvarshistorie – evt. andre aktiviteter og temaer – på Høytorp fort, i samarbeid med tematisk avgrenset i forhold til museer, kommuner og andre instanser i og utenfor fylket.”

Eidsberg kommune overtok fortet i 2002 og samarbeider med Foreningen for Høytorp fort når det gjelder å sikre, forvalte og formidle kulturminnet Høytorp fort. Foreningens bidrag med tilbakeføringen av den originale tårnkanonen og visjonen om å rehabilitere og istandsette Høytorp forts fjellanlegg (reduit) til utstillings- og formidlingsformål verdsettes høyt.

Prosjektet vil avklare forholdet mellom Høytorp fort, de andre fortene og befestningene samt forholdet til de private samlingene. Gjennom prosjektet tas det sikte på å få til en avklaring på hvor et informasjonssenter skal lokaliseres, hva det bør inneholde og hvordan det bør utformes. Det er naturlig å bygge på tidligere utredninger uten at prosjektet er bundet av dette.

Regionale planstrategier:

Kompetanseutvikling og næringsutvikling samt folkehelse er viktige elementer i den regionale planstrategien. Dette prosjektet må sees i sammenheng med det arbeidet/de prosjekter som gjennomføres langs Haldenkanalen, Øyeren og Glommavassdraget, sykkelprosjekter med mer. Til sammen så vil summen av disse prosjektene løfte fram en region rik på opplevelser, kulturminner, tilrettelagte tilbud for gående, sykling, fiske, padling, camping med videre. Dette er både folkehelsefremmende for egen befolkning og attraktivt for besøkende utenfra. Målet er at det også kan etableres verdiskapende aktiviteter på basis av den fysiske og kulturhistoriske infrastrukturen som utvikles.

Organisering:

- Prosjekteier: Indre Østfold Regionråd
- Prosjektleder: Indre Østfold Utvikling IKS
- Styringsgruppe: Styringsgruppe for Regionalt partnerskapsfond
- Prosjektgruppe: Hver av kommunene Spydeberg, Askim, Eidsberg og Trøgstad oppnevner en representant. I tillegg oppnevnes inntil 5 representanter fra frivillig sektor i Indre Østfold.
- Referansegruppe: Rådmenn og ordførere, kulturminneforeninger knyttet til forsvarsanleggene
- Revisor: Indre Østfold Kommunerevisjon

Framdrift:

- Oppstart: 1. oktober 2013
- Milepelsdatoer:
  - 31. 12 2013:
Prosjektet skal være godt i gang og regionrådet informeres om framdriften i desember 2013.
  - 01.05.2014:
Foreløpig Prosjektrapport presenteres referansegruppen og regionrådet i mai/juni 2013
- Forventet sluttdato:
  - 01.10.2014: Sluttrapport overleveres styringsgruppa

Aktiviteter

Prosjektet skal ferdigstille en forstudie som ivaretar alle temaer som er nevnt ovenfor ved en slik etablering og betydning dette vil ha lokalt, regionalt, nasjonalt og internasjonalt. Behovet for økonomiske resurser ut over prosjektdeltakernes innsats vil være annen ekstern faglig bistand/kompetanse.

Det må også utredes hvorvidt informasjon om de private samlingene, Ole Kjærbus krigshistoriske samling i Hobøl og Hjemmefrontmuseet i Rakkestad, kan inkluderes i prosjektet.

Finansiering:

Kommunene Askim, Eidsberg, Spydeberg, Trøgstad vil bidra med kroner 200.000 i form av egeninnsats (400 timer a 500 kroner) og friske penger kroner 125.000 vil fordeles på alle 8 involverte kommuner. Til sammen utgjør dette en kommunal egenandel på kroner 325.000.

Partnerskapsfondet søkes om et bidrag på kroner 325.000

Økonomioversikt:

Dato	Bilagnummer	Bilagstekst	Debet(utgift)	Kredit(inntekt)
	1	Prosjektledelse	300.000	
	2	Møter utgifter og lignende	50.000	
		Egeninnsats prosjektgruppen	200.000	
		Annen ekstern kompetanse	100.000	
	3	Tildelte midler fra Regionalt partnerskapsfond		325.000
	4	Egen finansiering		325.000
Sum			650.000	650.000

AJ. 07.05.2013